Jöden Levis Pengepung,

eller:

den indsmuglede Gaas.

Frit oversat fra det Tydske

ved

J. Andersen.

Kjöbenhavn.
Trykt paa Oversætterens Forlag,
i det Martinske Bogtrykkerie.
1831.

Hensjunken i dyb og stille Eftertanke gik Mester Ringwald tilbage fra Kirken, hvor Præsten just havde holdt en meget rørende og opbyggelig Prædiken over Evangeliet om den barmhjertige Samaritaner. I det han aabnede Døren til sin øde Bolig, og igjen saae sig omgiven af den lave Stues nøgne Vægge, sukkede den Nedbøiede: „hvis mit Hjerte ikke var opfyldt af en saa aldeles henrykt Kjærlighed til min kjære Grethe, da vilde jeg lade mine paatrængende Creditorer gjøre sig betalte ved denne gamle Hytte, tage Vadsækken paa Nakken, vandre ud i den vide Verden, og igjen blive den muntre glade Ungersvend som jeg forhen var. Ved Gud! Evangeliets Ord, som Præsten idag udtydede, passer aldeles paa min Tilstand. Det forekommer mig næsten, som om jeg selv var falden iblandt Mordere, men desværre ingen barmhjertig Samaritaner." Da faldt just hans Tanke paa Amtsforvalteren. Denne tykke, rige Mand havde under hele Prædikenen hulket som en Qvinde, offret for Alles Øine en blank Daler i Tavlen, og grædt tvende store blaae og hvide Lommetørklæder dyndvaade.

„Hvilken lykkelig Tanke," jublede Mester Ringvald. „Til denne Mand vil jeg vandre, for ham vil jeg skildre min ulykkelige Stilling, for ham vil jeg klage min Nød, og lægge ham min tunge Byrde paa Hjertet. Han er en hovedriig Mand, og han vil, ved de idag hos ham opvakte

christelige Følelser, uden Betænkning, imod billige Renter, paa mit ærlige Ansigt laane mig 50 Daler, for hvilken Sum jeg saa ubarmhjertigen bliver bestormet af mine ufølsomme og steenhaarde Creditorer. Men jeg maae strax begynde Værket, forinden det gode Indtryk igjen udslettes, som den indholdsrige Prædiken bevirkede, og som hans Ansigt for den forsamlede Menighed saa umiskjendelig betegnede." Efter denne Monolog, lod Ringvald den med egen Haand tillavede, meget tarvelige Middagsspise staae urørt, og ilede ud af Døren med hastige Skridt til Amtshuset. Efter nogen Tid beskedent at have banket, lod en Pige sig tilsyne, og berettede ham, at Herskabet allerede sad ved Spisebordet, og dersom hans Ærinde ikke var af alt for stor Vigtighed, saa vilde det være raadeligst for ham at komme igjen paa en mere beleilig Tid. „Ak, jo! det haster tilfulde," svarede den stakkels Ringwald, med et saa levende Minespil, at Pigen strax forføiede sig bort for at melde ham. Efter nogle Minutters Forløb kom Amtsforvalteren tilsyne, En grøn damaskes Sloprok beklædte nu den Plads som for kort Tid siden var prydet med en stadselig Høitidsklædning, den høit friserede Pungparyk var vegen for en sort Silkekalot; en Serviet der hang heelt ned over Knæerne, var et tydeligt Skildt for hans nærværende Beskjæftigelse, og Rynkerne i Panden viste tydeligt den Fortrædelighed, Afbrydelsen fra Maaltidet havde foraarsaget. Saasnart Ringwald havde givet sit beklemte Hjerte Luft, og havde foredraget sit dristige Anliggende, fik et med tvivlsom Hovedrysten forbunden medlidende Smiil Overhaand i Amtsforvalterens Ansigt.

„Gode Ven!" begyndte denne med Tegn paa den høieste Overraskelse, endog i en temmelig venlig Tone; „enten er han ikke ganske ved sine fem Sandser, eller og-

saa har han aldrig nogensinde spiist et Middagsmaaltid med Appetit; thi ellers kan jeg ikke forklare mig en slig Dristighed. Ved hvilken Leilighed har jeg givet ham Anledning til at troe mig istand til at kunne begaae en saadan dum Streg? Imidlertid maae hans Tiltroe til min Enfoldighed være stor, siden han endogsaa uden Betænkning vælger Spisetiden, for at uleilige mig med et Andragende af denne Art." — „Da Præsten idag i Kirken," stammede Ringwald, „anbefalede den barmhjertige Samaritaner som et Mønster til Efterlignelse, da var De, strænge Herr Borgermester, saa rørt, at der ved dette Syn faldt mig den Tanke ind, at en saa følsom Mand umuligt kunde bringe det over sit Hjerte at nægte en fattig og stræbsom Medbroder Hjelp og Redning, eller idetmindste at laane ham et velvilligt Øre, om Maaltidet endogsaa skulde blive kold derved." Denne Hentydning stemmede Amtsforvalteren til at paatage sig en mere blid Mine, idet han erindrede sig sin overordentlige Rørelse i Kirken, og svarede: „Mester Ringwald, man roser ham overalt som en særdeles flittig og brav Mand, hvilket rigtignok er godt for ham, men mig kan det jo desværre ikke hjælpe. Det er kostbare Tider, og han maae bedst selv vide om Væverstolen kaster mere af sig end det tørre Brød. Og hvor i al Verden kan han finde det billigt at anmode mig om et Laan af 50 Daler! det var jo det samme som at kaste mine Penge ud af Vinduet, thi Mirakler og Himmeltegn skeer ikke nu i vore Tider; og det kan slet ikke blive mig indlysende, at han nogensinde paa en naturlig Maade skulde kunne tilbagebetale denne Sum. Han indseer altsaa vel at Talen ikke mere kan være om de 50 Daler. Dog for at give ham et talende Beviis paa min Menneskekjærlighed og mit bløde Hjerte, vil jeg engang ved Lei-

lighed tale et godt Ord for ham hos den gamle Grovsmed Røhrlein, som han har sagt mig skal være den meest paatrængende af hans Creditorer, og om muligt see at bevæge denne Jernmand til Taalmodighed. Det kommer ham vel ikke an paa at vente nogle Uger længere." Ringwald vilde igjen paa nye tage Ordet; men Amtsforvalteren tilkjendegav ham, at han ikke behøvede at yde ham nogen Taknemmeligheds-Forbindtlighed hverken i Ord eller i Gjerning for en slig Bagatel, tilnikkede ham derpaa et fornemt Adjø, og ilede med hurtige Skridt tilbage til det ham ventende Maaltid. „Ganske har jeg dog ikke forfeilet Maalet for mit dristige Besøg," tænkte Ringwald. „Vel gik det attraaede Laan i Luften; men dersom Herr Amtsforvalteren vil have en bedre Hukommelse for Løvtet end for Prædikenen idag, saa vil dog, haaber jeg, af Respect for Amtsforvalteren, Grovsmeden give mig Udsættelse," og vendte derpaa nogenlunde trøstet tilbage til sin fattige Bolig.

For omtrent et halvt Aar siden var Mester Ringwald ved Efterretningen om sin Broders Død, vendt tilbage til sit Fødested, og ved Overtagelsen af den faderlige Bopæl, forpligtet sig til at betale den paa samme hæftende Gjæld, hvilken ved Broderens langvarige Sygdom var bleven forøget. Han havde siden den Tid utrættelig arbeidet ved Væverstolen for at opfylde de indgangne Forpligtelser; men desuagtet var det dog hidindtil ikke gaaet ham efter Ønske, da han, uagtet den største Flid og Sparsomhed, neppe var istand til at erhverve sig Livets allerførste daglige Fornødenheder, langt mindre at kunne have nogen Udsigt til, ganske at tilfredsstille sine, Tid efter anden opholdte, og nu alt mere og mere paatrængende Creditorer, uagtet Rygtet om hans Arbeidsomhed og Duelighed stedse mere udbredte sig til hans Fordeel. Endmere

var hans Hjerte opfyldt med Sorger og Bekymringer, da han ingen Udsigt øinede til, nærmere at forbinde sig med den Elskede, som i hans Fraværelse havde været ham hengiven med ubrødelig Troskab. Da deres Kjærligheds-forstaaelse tog sin Begyndelse, opholdt Grethe sig hos en i Byen boende Tante, men befandt sig nu for Tiden hos sin Fader Troutmann, der var Skovrider i Almersdorf. Det var nu sidst paa Efteraaret, og i den afvigte Sommer havde de Elskende ikkun seet og talt enkelte Gange med hinanden, da der næsten var en Miil imellem deres Opholdssteder, og Ringwald, formedelst sit Haandværks Drivt, anvendte næsten enhver Søndag ved Arbeidet, og altsaa ikke kunde have Leilighed til at besøge sin Elskede. Saaledes havde han ogsaa idag bestemt sig til at arbeide, da just, som han kom tilbage fra Amtsforvalteren, en Kone indfandt sig hos ham, og bragte den Efterretning, at Grethe længtes inderligt efter at tale med ham, da hun havde en meget magtpaaliggende Tidende at meddele ham. En forhen ukjendt Ængstelighed bemægtigede sig ham; han satte atter sit tarvelige Maaltid tilside, da Spiselysten aldeles i dette Dieblik forlod ham, greb hurtigt Hat og Stok, og ilede i bange Forventning ud til sin Grethes Bopæl. Tappert skreed han frem ad den gjennemblødte Leervei, og havde just naaet en Fodstie, som skjød en Gjenvei igjennem et Hjørne af Skoven, der førte ham hurtigere til sit Bestemmelsessted, da pludselig en jammerlig Lyd om Hjelp, lød til ham fra det Inderste af Skoven, og opvakte hans Opmærksomhed i den Grad, at han uden Ophold fulgte den Retning, hvorfra Lyden kom, for om muligt at frelse den Hjelpeløse. Han opdagede ogsaa snart en brøstfældig, væltet Vogn, hvorunder der befandt sig en gammel, pjaltet Jøde, som idetsamme han vilde

dreie ud over det usikkre, dybe Hjulspoer, var væltet over en fremstaaende Træestub, og saaledes var bleven et beklageligt Offer for sin Ubehændighed. Ved den tililende Ringwalds kraftige Arm, kom Vognen snart igjen til at staae paa sine fire skrøbelige Hjul, men uagtet Eieren derved blev befriet for sin svære Byrde, formaaede han dog ikke at reise sig, da han ved dette Uheld havde brukket sit Been. Hvad var vel nu herved for Ringwald at gjøre? At overlade den Hjelpeløse til sin egen Skjæbne, og fortsætte Veien til sin Bestemmelse, til slig en Umenneskelighed kunde han ikke overtale sig, om endogsaa hans Tjenstiver, ikke var bleven oplivet ved Prædikenen om den barmhjertige Samaritaner. Han fattede derfor snart en ærefuld Beslutning. Med særdeles Omhu og varlig Forsigtighed løftede han den af Dynd og Smuds tilsølede Jøde op paa Vognen, hvor han tilberedte ham et beqvemt Leie af hans i Vognen sig befindende, tilhandlede gamle Klæder, satte sig selv paa Kudskesædet, og kjørte, saa hurtigt som den stive og udtærede Hest kunde mægte, Veien videre fort. Vognens Rysten og Støden foraarsagede Simon Levi de føleligste Smerter, han krympede sig som en Orm, og skreeg af al Magt saavidt hans Kræfter tillode det paa hans Fædres Gud; men Ringwald agtede intet derpaa, men vedblev at jage afsted over Stok og Steen, da han indsaae tilfulde at den ulykkelige Lidende ikke hastig nok kunde komme under en Læges Pleie og Behandling. Undertiden naar Veiens Beskaffenhed ikke tillod ham, at vedblive sin Iilsomhed, vendte han sig til ham, trøstede ham med den nær forestaaende Hjælp, og formanede ham til taalmodig Standhaftighed; samt forsikkrede ham, at Byens høit berømte Doctor Vogelbusch, nok vilde yde ham virksom Bistand. Efterat han havde naaet Byen,

dreiede han om til Amtshuset, efterfulgt af en Flok Nysgjerrige, hvilken hans besynderlige Indtog snart havde samlet; og da han ikke kunde bringe Jøden i sin egen snevre Hytte, stod han i den Formening, at der i Amtshusets vidtløftige Bygning let vilde findes et beqvemt og passeligt Sted for den Lidende. Heller ikke forfeiledes heri ganske hans gode Mening. Amtsforvalteren, som nu ei alene havde fuldendt sit Maaltid, men endogsaa henslumret sin sædvanlige Middagshvile, kom strax tililende, og efterat han nøie havde erkyndiget sig om den ulykkelige Hændelse, og ladet alle Omkringstaaende skue hans bevægede Mine, tog han ikke i Betænkning, efter Rigwalds Forlangende, at udøve Barmhjertighed mod den stakkels forulykkede Jøde, der dog som Menneske betragtet kunde gjøre Fordring paa deeltagende Bistand. Paa hans Befaling blev Levi uden Ophold bragt fra Vognen til et Kammer nær ved Hestestalden, hvor et stort Sengested, rigeligt forsynet med Halm, stod beredt til den Syges Tjeneste. Nu var det Ringvalds ivrigste Bestræbelse at bære Omsorg for en Læge til den Ulykkelige, hvis Tilstand syntes at forværres ved hvert Minut, og altsaa uopholdeligen trængte til sammes Hjelp. Længe søgte og spurgte han efter paa adskjellige Steder, indtil han endelig omsider fandt ham i et Værtshuus uden for Byen, hvor han i et Selskab med gamle Venner fordrev Tiden med at spille Kort. Den Tililende betydede ham, at han uden Ophold maatte indfinde sig i Amtshuset for at undersøge et Beenbrud. I den glade Formening at det var Amtsforvalteren selv som havde brukket Benet, sprang Vogelbusch rask op fra sit Sæde, kastede Kortene i Hovedet paa sine Spillekammerater, uden at give dem nogen videre Underretning angaaende Spillet, og ilede over Hals og Hoved til sin Bopæl i Byen for

at forsyne sig med de fornødne Instrumenter, til det ærede Hværvs Iværksættelse. Da han nu kom til Amtshuset og nærmere blev uuderrettet om Tingenes sande Beskaffenhed, faldt det ham tungt at undertrykke sin Ærgrelse, saa meget mere som han ikke torde lade sig formærke med Grunden til de glade Forventninger der havde foranlediget hans punktlige Tjenstiver. Amtsforvalterens Forestillinger tilfredsstillede ham atter. saa meget mere som denne betydede ham, at dersom Omkostningerne ved Jødens Kur og Pleie ikke kunde bestrides af hans egen Formue, saa skulde samme blive godtgjort af Stadens offentlige Kasse. Saaledes tilfredsstillet og beroliget, hvad Hovedsagen angik, begav Lægen sig ufortøvet til Kammeret ved Hestestalden, hvor han forbandt den Jamrende med kunstøvet Haand, og forsikkrede ham tillige om en kjerlig Omhue, og at han trende Gange daglig skulde indfinde sig, for saasnart som muligt at curere ham. Allerede var det næsten Aften, førend Ringwald, som hidtil uafbrudt havde været beskjæftiget med Jøden, igjen begav sig paa Veien til Almensdorf. Det begyndte allerede at blive mørkt og koldt: tykke Regnskyer trak op, og nedgød af og til deres fugtige Indhold, saa at Ringwald ikkun med Møie formaaede at vandre paa den mørke og lerede Fodstie igjennem Skoven, og at han først silde om Aftenen naaede sit ønskede Maal. Grethe var alene hjemme, og havde allerede opgivet Haabet om hans Komme. Hun kom ham imøde med forgrædte Øine; og da Ringwald havde tilkjendegivet hende Aarsagen til hans lange Udebliven, underrettede hun ham snart om Grunden til hendes store Sørgmodighed, hvorved han fik fuldkommen Vished om, hvad han allerede længe i Stilhed havde ahnet. Den rige Møller i Grunbach havde allerede længe i Stilhed været

forelsket i den smukke flittige Pige, og som kjed af Enkemandsstanden, formelig anholdt om hendes Haand hos Faderen, som fra det Dieblik af stedse havde plaget hende med Forestillinger om, ikke ved Overilelse at afvise et saa fordeelagtigt Tilbud, der sorgfri vilde sikkre hendes Fremtid. Han forestillede hende tillige, at under de nærværende Omstændigheder, var der ikke at tænke paa nogen ægteskabelig Forbindelse med Væveren.

Denne Underretning foer som et Dolkestik igjennem Hjertet paa den stakkels Ringwald, der i sin fortvivlede Stilling ikke kunde indvende noget imod Faderens Paastand. Rystende af Kulde og gjennemblødt af Regnen, tog han stiltiende Plads ved Kaminilden, og saae i Tankerne den fuldstændige Seir, som Faderens fortsatte Forestillinger vilde have over Grethes hidtil beviste Kjærlighed og standhaftige Troskab.

Omtrent en halv Time havde Ringwald saaledes siddet hensjunken i dybe Tanker, da Skovrideren kom hjem, og rystende paa Hovedet over det uventede og sildige Besøg, blev det, ved det første Diekast paa Ringwalds blege, forstyrrede Ansigt, ham let at mærke, hvorom Talen havde været, og at Møllerens Frierie havde været Gjenstanden for samme. Grethe forføiede sig strax i Kjøkkenet for at besørge Aftensmaden, hvorpaa den Gamle med fuldkommen Rolighed, udviklede for ham Sagens Gang, og de dermed forbundne Fordele, og yttrede ligefrem det Ønske: at han under saadanne Omstændigheder maatte opgive sine Fordringer og ophæve det daarlige Forhold som havde fundet Sted imellem ham og Grethe. „Kjære Ringwald!“ saaledes endte han sin Tale, „Du arbeider Dag og Nat for at tilfredsstille Dine Creditorer, uden at Du ved alle Dine Anstrængelser kommer Maalet nærmere. Hvorledes vilde

det da ovenikjøbet gaae Dig, naar Du fik Kone og Børn at sørge for? Jig nægter ikke at Du er mig saa kjær som om Du kunde være min Søn, formedelst Din retskafne Tænkemaade, og inderlig gjerne gav jeg Dig min Datter, naar jeg kunde øine den fjerneste Udsigt til at Du kunde ernære hende. Men jeg selv er fattig saavelsom Du, og kun med Nød slaaer jeg mig igjennem, hvorfor jeg maa takke Forsynet, at der tilbyder sig en Leilighed til at see min Datter forsørget, hvorved mine trange Kaar ogsaa kan blive forbedret. Adspørg Din egen Samvittighed, om det vel var bravt gjort af Dig, i Din Stilling længere at opholde Grethe med et usikkert Haab; og Du vil vist ikke fortænke mig i, at jeg gjentagende beder Dig om at opgive en Plan, der maaskee aldrig lader sig iværksætte." Ringwald svarede: „Naar det slet ikke kan blive anderledes, da skal I ingen Grund faae til at klage over Egensindighed hos mig; og ihvorvel Grethe endnu ikke er tyve Aar gammel, saa kan jeg dog ikke fortænke Eder, at I for hendes Velfærds Skyld, føler Tilbøielighed til at foretrække det Visse for det Uvisse, det nærværende lokkende Tilbud, for Fremtidens usikkre Haab, og lader den fattige Væver med sin forgjældede Hytte staae tilbage for den rige Møller og hans anseelige Eiendomme. Ja, jeg forsikkrer Eder endnu engang at jeg aldeles ikke fortænker Eder deri!" — „Dersom jeg endogsaa," svarede Skovrideren med uhyklet Deeltagelse, „ikke strax gav Mølleren mit bestemte Ja, men for at overtyde Dig om mit oprigtige Sindelag, opholdte ham endnu i to Maaneder med alleslags Udflugter, vilde det da være Dig til nogen Baade? Vilde Dine Udsigter da være bedre naar denne Frist var forbi? — For at give Mølleren aldeles Kurven, kan jeg, oprigtigt talt, i min nærværende Stilling ikke gjøre." — Ringwald som

øinede et Glimt af Haab til at blive befriet fra al sin Nød og Forlegenhed, da han ikke alene havde modtaget flere Bestillinger paa at levere en betydelig Deel vævede Varer, og derved faaet et gunstigt Tegn paa sin tiltagende Næring, men endogsaa modtaget det foromtalte Løvte af den meget formaaende Amtsforvalter, som for Tiden var ham af stor Vigtighed, stod just i Begreb med at udvikle denne Gjenstand for Skovrideren, da Grethes Tilbagekomst gjorde en Ende paa denne ubehagelige Underholdning. Ringwald havde al sin Aandskraft nødig, for at skjule den heftige Sindsbevægelse, hvori Samtalen med Faderen havde sat ham, og istedet for at modtage Indbydelsen til at deeltage i Aftensmaaltidet, greb han Hat og Stok, og tog Afsked med den Forsikkring, at han ikke længere kunde blive, naar han ved Dagens Anbrud frisk og munter skulde begynde sit Arbeide. Skovrideren sagde ham Farvel med en Mine, der tydelig nok tilkjendegav at han maatte tage deres havte Samtale i nøiere Overveielse; Grethe derimod fulgte ham som ellers ud i Døren, og opmuntrede hans synkende Mod ved et fyrigt Kys og et ømt Haandtryk, hvorved hun tillige tilkjendegav ham, at den rige Møllers Frierie ikke havde havt den mindste Indflydelse paa hendes Sindelag imod ham.

Regnskyerne havde nu adskilt sig ved den opgaaende Maane, saa at det lykkedes vor vandrende Helt, uden mindste Vanskelighed, at finde Veien igjennem det vildsomme Skovkrat, og naaede mod Midnat lykkelig og vel sin Bopæl. Han lagde strax sine trætte Lemmer til Hvile, men neppe gryede Dagen, før han forlod sit usle Leie, og ilede til Amtshuset, for at erkyndige sig om den stakkels Jødes Befindende, hvis sørgelige Skjæbne indgjød ham den varmeste Deeltagelse. Den Lidende udstrakte sine Arme

imod den Indtrædende, og forsikkrede, at Ingen efter Læ-
gens Bortgang havde bekymret sig om ham, naar han
undtog en stor Skare af Rotter og Muus, som han med
Møie hele Natten havde maattet bekjæmpe, for at befrie
sig fra deres modbydelige Paatrængenhed. Ringwald be-
mærkede nu vel, at den Ulykkelige endnu stedse trængte til
hans Omsorg, og det næsten i lige saa høi Grad, som
dengang han trak ham frem under den væltede Vogn.
Strax fattede han derfor den Beslutning, ikke alene at see
til ham flere Gange om Dagen, men endogsaa om Afte-
nen, naar han havde tilendebragt sit Dagværk, at være
ham til Hjelp og Opmuntring. Da han nu Dagen ef-
ter, i dette Forsæt om Middagsstunden begav sig til den
Syge, mødte Amtsforvalteren ham paa Veien, og med-
deelte ham med en fornem Mine og i naadige Udtryk den
vigtige Efterretning: at han endnu igaar, havde funden
Leilighed til at tale med den gamle Grovsmed om den be-
vidste Sag, og efter mange frembragte Indvendinger og
Betænkeligheder endelig formaaet ham til at bevilge en
Henstand af to Maaneder, efter hvilken Tid han ikke vilde
vente et Dieblik, men dersom han da ikke blev betalt,
vilde gaae frem paa lovmæssig Maade. „Deraf seer han
nu, kjære Mester Ringwald, at jeg endogsaa har gjort
mere for ham end han kunde vente af mig ifølge mit
givne Løvte, da han jo ikke i den mindste Maade ved-
kommer mig. Hvorledes han nu vil bære sig ad, at
Smeden ikke skal udføre sin Trudsel, og jage ham fra
Huus og Grund, det bliver nu hans egen Sag.“ Ring-
wald bevidnede nu den ædelmodige Amtsforvalter sin for-
bindtligste Tak for hans Bevaagenhed, uagtet Udfaldet
ikke ganske kunde trøste ham. Han paatalte nu den nat-
lige Ulæmpe, hvorover Jøden havde besværet sig, og var

endogsaa ubeskeden nok til at gjøre dette Spørgsmaal: om der ikke kunde føies Anstalter til at afhjelpe dette for den Ulykkelige høist besværlige Onde? Dette Spørgsmaal syntes Amtsforvalteren at tage høist unaadigt op; han begyndte at pille med begge Hænder paa sin Silkevest, og tydelig synlig Ærgrelse bemægtigede sig hans forhen saa milde Ansigtstræk. „Har jeg ikke allerede tænkt det," udbrød han, „at man ikke kunde vente sig nogen Tak. Formodentlig har Jøden taget det ilde op, at man ansaae det for Hovedsagen at hjelpe ham til et karsk Been, ellers vilde han ikke fordriste sig til at gjøre ligesaa uforskammede som unyttige Besværinger over slige Bisager. Det er atter et nyt Beviis paa, hvad der kommer ud af at være blødhjertet og udøve Barmhjertighed mod slige fremmede Landløbere, efter Samaritanens Exempel, hvorom Præsten igaar talede i sin Prædiken. Den gode Sæd falder som oftest i ufrugtbar Jord. Ukrud skyder frem hvor man ventede Hvede; thi Utaknemmelighed, den forteste Utaknemmelighed er Verdens Løb." — „Jeg havde dog sandelig ikke ventet," tænkte Ringwald ved sig selv da Amtsforvalteren havde bortfjernet sig, „at den stakkels Levis Frygt for at blive bidt af Rotter, kunde sættes i et saa forhadt Lys, og give Amtsforvalteren Grund til saadanne opbyggelige Betragtninger." Nu var der efter dette feilslagne Forsøg intet andet tilovers for ham, end paa den meest skaanende Maade at meddele Jøden, at han vel meget blev beklaget formedelst den Ubehagelighed med Rotterne, men at man, uagtet den bedste Villie, af Mangel paa Plads, ikke havde noget andet Logi at tilbyde ham. —

I Følelsen af deres gjensidige Skjæbne, bleve de nu Tid efter anden mere og mere bekjendte med hinanden, medens Jødens

Helbredelse synlig nærmede sig. Levi havde fra sin første Ungdom ført et omvandrende Liv, hvorfor det faldt ham besværligt, efter Lægens strænge Befaling, nu at ligge stille og ubevægelig; og det vilde falde vanskeligt at bedømme, hvilket der martrede ham meest, enten den dræbende Kjedsommelighed om Dagen, eller det ubehagelige Selskab om Natten. Det var ham derfor særdeles kjært, naar Ringwald med sin trøstende Tiltale fordrev Tiden for ham, den korte Tid om Aftenen, som samme kunde affee fra Væverstolen. Uagtet denne Samtale blev ført ved Skinnet af en høist tarvelig oplyst Lampe, kunde dog Væverens stille Tungsind ikke længe undgaae den erfarne Jagttagers Opmærksomhed, og snart blev Levi ogsaa bekjendt med Aarsagen dertil i alle Henseender; og da Ringwald fandt ham at være af et deeltagende og følende Sindelag, saa tog han ikke i Betænkning at skildre ham sin mislige Stilling, og gjøre ham til Deeltager i sin hemmelige Bekymring. Ringwald blev ikke lidet forundret ved, af den graaskjæggede Tilhørers Mund at blive henviist til den guddommelige Bistand, og studsede endogsaa over de christelige Trøstegrunde som denne søgte at bibringe ham. Men især høist paafaldende var det ham, at saasnart han yttrede Tvivl om Muligheden af sin Redning, at Levi da, ligesom betaget af en indvortes krampagtig Følelse, holdt sig om Livet med begge Hænder. Den ene Uge forløb nu efter den anden, og med bitter Bekymring saae Ringwald Mortensdagen imøde, til hvilken Tid Betalingsterminen var forhaanden, uden endnu at kunne indsee Mueligheden af, ved egen Hjælp at frelse sig ud af den truende Nød. Det han hidtil havde sammensparet, var intet imod hvad hans frygtelige Creditor havde at fordre; dertil kom endnu Nærmelsen af den kolde

Aarstid, der fordrede flere Fornødenheder, og syntes saaledes at lægge ham uoverstigelige Hindringer i Veien for Opnaaelsen af hans Ønsker.

Fra den Aften, da Skovrideren havde tilkjendegivet ham sine Hensigter med Grethe, havde han ikke mere foretaget sig nogen Vandring til Almersdorf, men blot ved et Par Linier underrettet Grethe om den Opsættelse med Betalingen til Grovsmeden, som Amtsforvalteren havde udvirket for ham, og tilføiede den Forsikkring: at han ikke igjen vilde betræde deres Bolig, førend han kunde bringe en afgjørende, bestemt Efterretning om Udfaldet af hans Skjæbne, hvorpaa hans Vee og Vel beroede. Tillige var han, ved flere mistænkelige Opdagelser, kommen paa den Formodning, at der i den senere Tid var opstaaet en hemmelig Underhandling mellem Smeden og Mølleren, der aldeles tilintetgjorde hans sidste svage Haab, og som saa meget mere opfyldte ham med Frygt og Ængstelse, da han let kunde gjennemskue Hensigten dermed. Efter Lægens Yttring, som ved mange gjentagne Forsikkringer om, at Jødens Kur var et Mesterstykke, erklærede nu at samme var næsten fuldendt, blev Levi, der nu i sex lange Uger havde maattet udholde en høist ubehagelig Tvang, endelig befriet fra Beenskinnerne. Efter at samme vare blevne aftagne, befandtes vel Benet at være fuldkommen lægt, men ogsaa betydeligt skjævere og krummere end det før havde været. Denne Erfaring afholdt dog ikke den taknemmelige Patient fra at gjøre Lægen det Løvte: at han, saasnart han igjen følte sig istand til at fortsætte sin Reise, da ikke skulde forglemme at vise ham sin Erkjendtlighed paa en favorablere Maade, da han hver Dag ventede et Pengebrev fra sine Paarørende. Vogelbusch,

som hidtil ikke havde havt den bedste Mening om sin Patients Formues-Omstændigheder, gjorde store Oine, da han hørte denne Forsikkring, men holdt dog tillige for rigtigst, nøiagtig at indskjærpe Jøden, at han ganske hemmeligt og i al Stilhed maatte opfylde dette roesværdige Forsæt, da det nyligt yttrede Løvte ikke var anført i den Regning, som allerede var indleveret paa behørigt Sted. Denne Udsigt til dobbelt Betaling, havde den lykkelige Følge, at Lægen begyndte at fordobble sin Omsorg for Patienten, som havde den overraskende Indflydelse paa hans Sundhedstilstand, at samme snart kunde forlade det snevre Værelses Fængselsluft, og ved Hjelp af en Krykkestok i flere Timer kunde hinke omkring i Amtsgaarden. At helligholde Mortensdagen var en gammel Skik, saavel i den lille Stad selv som i Omegnen, med at fortære en Gaasesteg. Morten Bisp gik i usynlig Skikkelse — han, der engang i aaben Mark forbarmede sig over en af Kulde næsten omkommende Tigger, ved at skjære sin Kaabe itu, og bedække ham med Halvdelen — som én Dødens Engel omkring imellem de beſjedrede Slagtoffere; og ingen Familie, hvis Pengeforraad nogenlunde stod i Forhold til deres ømme Samvittighed, udelukkede sig fra denne gamle Skik. — Ringwald havde ogsaa ifølge denne Sædvane, efter fattig Evne beredt Foranstaltninger til den forestaaende Fest. Usædvanlig tidlig forlod han Dagen forud sit Arbeide, rykkede Bordet frem til Vinduet, for at beskjæftige sig med Brevskrivning. Han drev denne uvante Forretning med en saa vedholdende og magtpaaliggende Iver, at han aldeles ikke blev opmærksom paa hvad der foregik i Nærheden, og altsaa heller ikke agtede paa en heftig Allarm og Ordstrid som der opstod uden for paa Gaden, uagtet samme vel fortjente, at han værdigede

den sin Opmærksomhed. Den Formodning som Ringwald havde fattet, nemlig: at der var sluttet en Overeenskomst mellem Mølleren i Grumbach og Smeden, til Skade for hans Ønsker og Bestræbelser, var ikke ugrundet. Smeden havde svoret, at dersom Ringwald, naar Betalingsterminen var udløben, skulde tage sin Tilflugt til Løvter og Bønner, da ikke at indlade sig derpaa, men i Haardhed og Ubøielighed endogsaa at overgaae Ambolten i sit Værksted. Mølleren derimod, som lovede sig betydelig Fordeel og Fremgang i sit Frierie, som de vigtige Følger, et saadant Forsæt nødvendig maatte have, undlod ikke forud at vise sig erkjendtlig, og søgte ved flere gjentagne Foræringer at bestyrke Smeden i sit Forsæt og sin Stivsindighed, samt tillige tilkjendegav ham, med hvilken Længsel han saae den belovede Venskabstjeneste imøde. Dette var ogsaa Tilfældet nu. Aftenen før den skjæbnesvangre Dag, var der afgaaet en med Levnetsmidler fuldpakket Kurv fra Grumbach, hvoriblandt især en slagtet Gaas af fortrinlig Størrelse og Fedme særdeles udmærkede sig, for dermed at forsyne Smedens Kjøkken, og tillige at bringe Væverens Ruin i uforglemmelig Erindring. Enten med Forsæt, eller af Ubetænksomhed, gik Overbringeren bag om Consumtionshuset ind til Byen paa en Sidevei; men hverken den ene eller den anden Udflugt kunde hjelpe ham, da man i Nærheden af Ringwalds Bopæl traf ham med de indsmuglede Spisevarer. Uden videre at agte paa hans Skrig eller Bønner, blev Kurven af den aarvaagne Comsumtionsbetjent ham fratagen, og samme tilligemed Indholdet afleveret paa Amtshuset, for som sædvanlig, næste Morgen ved offentlig Auction at blive bortsolgte. Ringwald var betænkt paa ved Dagens Frembrud at ryddeliggjøre sin Bolig, at bringe alt i behørig Orden, og træffe de fornødne Anstalter til, i paakommende Tilfælde, at Væversto=

len kunde i faae Dieblikke tages fra hinanden og bortskaffes. Da han havde tilendebragt dette huslige Anliggende, stak han Brevet til sig, som han havde skrevet til Grethe, hvori han for stedse tog Afskeed med hende, og paa det høitideligste gav hende fri Raadighed over sin Haand, og begav sig sørgmodig paa Veien til Almersdorf. Han gik saa aldeles fordybet i Tanker over sin uheldige Forfatning, at han ikke bemærkede en Vogn, som kom kjørende bag efter ham, førend den allerede var ham gandske nær, hvilket var omtrent paa samme Sted, hvor han for 8te Uger siden havde med roesværdig Iver erindret sig Evangeliets Ord. Ringwald sprang tilside, og i det han saae sig tilbage, gjenkjendte han Jøden, der efter sit Sigende var lokket ud i det smukke Efteraarsveir, deels for igjen at vænne sig til sin afbrudte Levemaade, og deels for at afgjøre nogle Handelsaffairer. Han aabnede strax sin Reisekuffert, tog en Gaas frem hvilken han overrakte Ringwald med de Ord: at han ved Auctionen paa Amtshuset havde kjøbt den, for at han ogsaa — nemlig Ringwald — kunde deeltage i den almindelige Skik, at spise en Mortensgaas. Ringwald kunde ikke undertrykke et Smiil ved den besynderlige Foræring, og kunde tillige hellerikke undlade at bemærke: at Spise og Drikke just ikke var ham magtpaaliggende idag. Levi syntes ikke at agte derpaa, men fortsatte sin Vei videre, efter at han havde rakt ham Haanden med det Løvte, nærmere at tale med ham ved sin Tilbagekomst. „Nu lad gaae!" udraabte Ringwald, idet det tvivlsomme Smiil, hvormed han modtog Foræringen, overgik til en lydelig Latter. „Først et lækkert Aftensmaaltid, og siden med Randslen paa Ryggen ud i den vide Verden!" — En besynderlig, af Veemod og Forbittrelse sammensat Følelse bemægtigede sig ham, siden Jødens sælsomme Indfald havde sat ham istand til for Dieblikket at spotte over sin ublide Skjæbne, der idag

ganske skulde forvolde hans Ruin. Grethe havde hele Formiddagen ahnet hans Ankomst, og hun vilde netop see ud af Døren, for om muligt med hendes speidende Blikke at opdage ham i Skoven, da han just med glødende Kinder og raske Skridt traadte ind. Skjælvende, men med Inderlighed bød hun ham velkommen, og Frygt og Haab afvexlede kjendelig paa hendes Ansigt. Faderen ilede til med den meest levende Nysgjerrighed og Utaalmodighed, for at erfare hvad Budskab den Ankommende havde at bringe, sit Anliggende vedkommende. Ringwald var imidlertid ikke strax tilbøielig til at tilfredsstille hans Forlangende, eller at aflægge et Skriftemaal, som de alligevel betimelig nok fik at vide.

„Lad det, kjære Grethe! fremfor alt være Din Beskjæftigelse, at tilberede en Steg for os i Aften, som Du her seer jeg har belavet mig paa," sagde Ringwald, idet han med tvungen Munterhed overgav hende Jødens Foræring. „Usædvanlige Forretninger har idag forhindret mig fra at spise Frokost, og jeg er saa sulten, at jeg neppe kan tale. Naar vi have gjort os tilgode ved et lækkert Maaltid, skal I erfare Alt!" — „Men hvorfor vil Du saalænge forbeholde os den glade Efterretning?" spurgte Skovrideren, efter at Grethe havde bortfjernet sig, for at besørge Gaasen tillavet. „Jeg maatte besidde liden Menneskekundskab, dersom jeg ikke allerede havde gjettet det! Forsynet har paa en uventet Maade velsignet og belønnet Din Flid! Du har nu overstaaet al Din Angst og alle Dine Bekymringer, og den Gjæld som trykkede Dig saa haardt, er nu forbi. Bed og arbeid, siger Ordsproget. Begge Dele har Du gjort, derfor har Himlen ogsaa hjulpen Dig! At min Glæde og Lykønskning er oprigtig, derom skal jeg snart overbevise Dig!" Ringwald følte sig besynderlig rystet i sit Inderste, ved den paalidelige Tone, hvormed den Gamle ledsagede disse Ord. Han heftede død-

bleg sine Oine imod Jorden, og ikke længere istand til at forestille sig, begyndte han saaledes: „Nei, Fader Trautmann!" udraabte han med heftig Lidenskab, og klare Taarer rullede ham ned ad Kinderne, „I har desværre taget Feil. Mig er ingen Hjælp fra Himlen bleven til Deel i min store Nød! Mølleren har i 8te Uger staaet i Forbindelse med Smeden, den værste af mine Creditorer, og ved allehaande Midler søgt at ophidse ham til min Undergang, hvilket ogsaa er lykkedes ham. Imorgen bliver jeg jaget fra Huus og Grund; men vær derfor kun rolig for mig! Jeg har føiet mig efter Eders Forestillinger. Idag seer I mig for sidste Gang, jeg har Afskedsbrevet til Grethe i min Lomme."

Han sank ved disse Ord, udmattet og kraftløs ned paa en Bænk. Hænderne holdt han foldede over Knæet, og Hovedet sænket ned paa Brystet. Den Gamle, der paa en saa uventet Maade blev skuffet i sine Forventninger, traadte uden at sige et Ord til Vinduet, og saae med mørk Tungsindighed og i en piinlig Kamp med sig selv, ud over de øde Marker. I dette Dieblik lød et høit, gjennemtrængende Skrig ude i Kjøkkenet, og strax derpaa styrtede Grethe ind i Stuen, med rystende Lemmer og synlig Overraskelse. „Er Du da fra Forstanden, Ringwald?" raabte hun til den Bestyrtede, „at Du vil drive en slig Spøg med mig, og gjemme Pengepungen i Gaasen, som om den ogsaa skulde steges!" Ringwald bevægede sig ikke fra Stedet, men stirrede i stum Bedøvelse snart paa Grethes Ansigt, og snart paa Pengepungen, hvilken hun med skjælvende Haand holdt iveiret, som om hun troede at et bedrageligt Blændværk skuffede hende. — „Kun hid med den! Vi maae nærmere undersøge denne Sag!" raabte Skovrideren, og bemægtigede sig uden videre Omstændigheder Pungen, og rystede dens Indhold af Guld- og Sølvmynter ud paa Bordet. Endmere spændtes deres Opmærksomhed ved et

sammenrullet Papir midt imellem denne glindsende Omgivelse. Med begjerlig Utaalmodighed, rullede den Gamle samme op, og læste følgende Ord: „Simon Levi, som i Dig, gode Ringwald! fandt en Hjelper i Nøden, har fra gammel Tid af den Vane, at forestille sig fattig naar han befinder sig iblandt Dine Troesforvante, og det fordi, naar det dog ikke kan være anderledes, han hellere vil lade sig flaae end snyde. Hvor vilde det ikke have gaaet løs paa den fyldte Pengekat, naar de vare komne efter Hemmeligheden, at han under Sygdommen havde den om sit blotte Legeme! Nei, han er for ofte blevet bedraget! Han troer aldrig nogen Christen mere. Med Dig maa han rigtignok gjøre en Undtagelse; Du har ikke været af den Formening, at man just maa være døbt, for ved et ulykkeligt Tilfælde at fortjene Trøst og Deeltagelse. Du har fulgt Din ædle menneskelige Drivt, og ydet mig deeltagende Bistand; hvorfor det foraarsager mig en stor Glæde, nogenlunde idetmindste at kunne vise mig erkjendtlig. Ved de i Pungen værende hundrede Daler, vil Du kunne tilstoppe Munden paa Dine ubarmhjertige Creditorer, uden at sælge Din lille Eiendom, og ægte Din Grethe. Simon Levi vender ikke igjen tilbage, men han vil stedse i Fremtiden erindre sig Din udviste ædle Daad, og ikke undlade, Tid efter anden at give Dig taknemmelige Beviser paa samme. Gud tage Dig i sin Beskyttelse, og tildele Dig mange glade Aar til Erstatning for Dine udstandne Gjenvordigheder!" — — „Forgjæves var dog min Lykønskning ikke!" udraabte den Gamle triumpherende, efterat han havde læst disse Linier. „Der seer I et Beviis paa, hvor forunderlig og mangfoldig Himlens Styrelse er! — Det har altid ahnet mig at den gode Gud med faderlig Omhed vilde sørge for Dig, og vende Alt fra Dig til det Bedre." Ringwald stod som forstenet. Ubevægelig holdt han sine sammenfoldede Hænder paa Brystet, og længe varede det inden han kunde forvinde det heftige men glade Indtryk, som det uventede Tilfælde gjorde paa ham. „Hellige Gud! er det muligt?" udraabte han tilsidst. „Skal jeg see mig reddet fra Undergang, og igjen tilbagekalde mig min Sjels opgivne Haab?" — „Ja, det skal Du!" faldt Skovrideren ham ind i Talen. „Jeg bliver mit Løvte tro. Væk med den rige Møller; bort med enhver ængstende Tvivl og Bekymring for Fremtiden; og er Du tilsinds som jeg, saa

bliver der i Morgen lyst til Ægteskab for Eder fra Prædikestolen. Istedet for Aftensmaaltidet, som Du tænkte at indbyde os til, vilde vi nu holde Forlovelsesgildet. Nu til Hovedsagen!" sagde han, medens det unge Par gjensidig kjærtegnede hinanden; „lad os i Forening ufortøvet begive os til Byen, for endnu idag at bringe Alt i sin Orden. Det er nu Middag, men Betalingsforretningerne kunne vi magelig expidere i en halv Time; og kan saa være her igjen tilbage inden Aften. Grethe vil vel imidlertid foranstalte det Fornødne til vor Beværtning; og naar vi føle os lettede fra den forrige Sorgs trykkende Byrde, saa vil Gaasestegen nok smage os." Dette Forslag blev strax billiget og iværksat. Medens Skovrideren tilfredsstillede de øvrige Creditorer, gik Ringwald til Smeden, som med en vred Mine modtog Beløbet af sin Fordring. Denne Betaling kom ham særdeles ubeleiligt; og med indædt Harme forbandede han nu i Stilhed sin onde Skjæbne, Møllerens Foræringer, men især sine Forbindtligheder til Amtsforvalteren, der havde foranlediget ham til at give Henstand med Betalingen i 8te Uger. I sin Glæde kunde Ringwald ikke undlade paa Tilbageveien at gjøre en lille Omvei til Amtshuset, for ogsaa der at tilkjendegive den lykkelige Forandring hans Stilling havde taget.

Amtsforvalteren, som paa den Indtrædendes muntre Ansigt, nok kunde see, at han denne Gang ikke vilde laane Penge, og befandt sig tillige i godt Lune, modtog ham særdeles naadig og venlig. „Men hvem i al Verden skulde have troet," raabte han efter at have hørt denne Tidende, „at den pjaltede Jøde stod sig saa vel, og at han tillige paa det nøiagtigste, ikke alene betalte alle Omkostningerne ved sin Kur og Pleie, indtil den sidste Hvid, men endogsaa giver ham en saa betydelig Sum. Nu, det glæder mig ret af Hjertet, at min menneskekjærlige Fremgangsmaade mod ham og Jøden har havt saa velsignede Følger. Da jeg for 8te Uger siden fandt for godt at afslaae hans Begjæring, og han holdt sig med Frimodighed til Evangeliets Ord, da kunde jeg see af hans Miner og Gebærder, at han vilde bebreide mig en Synd mod samme; men nu min kjære Mester! nu er han dog vel kommen til den rette Overbeviisning om, hvem den barmhjertige Samaritaner i Ordets egentlige Betydning har været." —